

Regional veiledende behandlingsplan for sykepleiepraksis: Ernæringsvikt - underernæring SSHF

Side 1 av 10

Dokumentplassering:

I.3.10.1-2

Godkjent dato:

22.06.2021

Revideres innen:

22.06.2024

Sist endret:

22.06.2021

Versjon:

1.00

Foretaksnivå/Generelle fagprosedyrer/Veiledende behandlingsplaner/Veiledende behandlingsplaner - regionale
 ENDRINGER FRA FORRIGE VERSJON: Skal oppdateres i regionalt nettverk innen 2021

Dokumentansvarlig: Annika Brandal

Lokaltilpasset SSHF 2021:

Annika Brandal, spl. KDS SSHF

Janne Stien, spl. fagkoordinator SSA

Utarbeidet av: HSØ – regional plan**Godkjent KDS SSHF:** Januar 2021**Gjelder fra:** Januar 2021**Revideres innen dato:** Høst 2021**FUNKSJONSOMRÅDER (FO)**

1.	Kommunikasjon/sanser	5.	Eliminasjon	9.	Seksualitet/reproduksjon
2.	Kunnskap/utvikling/psykisk	6.	Hud/vev/sår	10.	Sosialt/planlegging av utskriving
3.	Åndedrett/sirkulasjon	7.	Aktivitet/funksjonsstatus	11.	Åndelig/kulturelt/livsstil
4.	Ernæring/væske/elektrolyttbalanse	8.	Smerter/søvn/hvile/velvære	12.	Annet/legedelegerte aktiviteter

FO	NANDA	Sykepleiediagnoser	
4	00002	Ubalanse i ernæring: Mindre enn kroppsbehovet	
4	00102	Mangelfull egenomsorg: spising	
4	00025	Risiko for forstyrrelser i væskebalansen	
4	00134	Kvalme	
4	00045	Svekkede munnslimhinner	
FO	ICNP	Mål	
4		Pasienten får dekket sitt individuelle energibehov: ... kcal/døgn	
4	10037572	Næringsinntak innenfor normalområdet	
4	10025002	Positiv ernæringsstatus	
4	10030159	Etterlever kostholdsregime	
4	10047324	Bedret matinntak	
4	10033721	Væskebalanse innenfor normalområdet	
4	10028984	Ingen kvalme	
4,6	10028488	Tilfredsstillende munnslimhinner	
FO	NIC	Sykepleietiltak og forordninger	Frekvens/tid
	00000	Begrep	
		Forordning	
4	1160	Overvåke ernæring (1,2)	
		Ernæringscreening (Trygg/Pleie)	Innen 24t etter innleggelse
		Ernærings skår er under 3 i Ernæringscreening (Trygg/Pleie)	Gjenta screening etter 1 uke
		Ernærings skår er 3 eller høyere i Ernæringscreening (Trygg/Pleie)	Gjenta screening om 4 uker
		Ernærings skår er 3 eller høyere sett inn tiltak	

Utarbeidet av: Regional KDS nettverk	Fagansvarlig: Regional KDS nettverk	Verifisert av: []	Godkjent av: For fagdirektør, overlege Per Kristian Hyldmo	Dok.nr: D53269
---	--	----------------------	--	-------------------

**Dokument-id:
I.3.10.1-2**
**Utarbeidet av:
Regional KDS nettverk**
**Fagansvarlig:
Regional KDS nettverk**
**Godkjent dato:
22.06.2021**
**Godkjent av:
For fagdirektør, overlege
Per Kristian Hyldmo**
**Revisjon:
1.00**

Foretaksnivå/Generelle fagprosedyrer/Veiledende behandlingsplaner/Veiledende behandlingsplaner - regionale

		Måle vekt	Morgen, x2/uke, 1 kurve
		Beregne energibehov, ved hjelp av ernæringskalkulator på intranett	
		Føre kostliste (1)	1 kurve, hvert 4. døgn
		Regne ut energiinntak (bruke ernæringskalkulator på intranett)	
		Identifisere årsak til redusert matinntak	
		Kartlegge matpreferanser/kostform	
		Kartlegge svelgfunksjon	Ved innkomst
		Overvåke diurese	1 kurve
		Registrere væsketap	1 kurve
		Anvende prosedyre i EK web: Forebygging og behandling av underernæring hos voksne	
		Observere tegn på reernæringsyndrom	
		Anvende retningslinje i EK web: Retningslinje for forebygging av reernæringsyndrom	
		Anvende retningslinje i EK web: Praktiske planer for oppstart av sondeernæring og intravenøs ernæring hos voksne i reernæringsfare	
4	1120	Ernæringsterapi	
		Lag en ernæringsplan (opprett ernæringstiltak under håndtering av ernæring, eventuelt sonde/iv- behandling)(Se prosedyre EK web: Flytskjema ernæring)	
		Gi hyppige, små og næringsrike måltider	
		Unngå nattfasting (< 11 timer) (1,3)	
		Gi ønskekost (spesifiser)	
		Gi ernæringstilskudd/-drikke	Mellom måltidene
		Gi energi- og ernæringstett kost (spesifiser, eks. berike kost med olje, fløte, smør)	
		Samarbeide med klinisk ernæringsfysiolog	
4	1450	Behandling av kvalme	
		Se VBP: Kvalme	
4	1050	Mating	
		Tilrettelegge for inntak av næring (spesifiser)	
		Sørge for optimal spisestilling (spesifiser)	
4	1720	Fremme munnhelse	
		Gi munnstell (spesifiser)	
		Kontrollere tannprotese	
		Overvåke tegn til soppinfeksjon og stomatitt	
4	1056	Enteral sondeernæring	
		Anvende prosedyre i EK web: Oppstart sondeernæring	
		Anvende prosedyre i EK web: Ernæringssond, stell, nedlegging og fjerning, Med.avd. SSK	
		Henvise til KEF for individuell plan	
		Sørge for hevet overkropp 30 – 45 grader	V måltid
		Overvåke følelse av metthet, kvalme, oppkast og diaré	
		Overvåke symptomer på ventrikelretensjon	
4	4200	Intravenøs terapi	
		Anvende Prosedyre i EK web: PVK - Perifert venekateter - Innleggelse, stell og bruk hos voksne	
		Anvende prosedyre i EK web: SVK - Stell, til- og frakobling voksne pasienter	

		Regional veiledende behandlingsplan for sykepleiepraksis: Ernæringssvikt - underernæring SSHF			Side: 3 Av: 10
Dokument-id: I.3.10.1-2	Utarbeidet av: Regional KDS nettverk	Fagansvarlig: Regional KDS nettverk	Godkjent dato: 22.06.2021	Godkjent av: For fagdirektør, overlege Per Kristian Hyldmo	Revisjon: 1.00

Foretaksnivå/Generelle fagprosedyrer/Veiledende behandlingsplaner/Veiledende behandlingsplaner - regionale

4	1200	Administrering av total parenteral ernæring	
		Anvende Prosedyre i EK web: Tilberedning av parenteral ernæring	
		Henvise til KEF for individuell plan	
10	7370	Planlegge utskrivelse	
		Sørge for resepter	
		Sørge for utstyr til ernæring (spesifiser)	
		Videreformidle ernæringsplan (spesifiser)	

Referanser

1. Helsedirektoratet (2010), [Nasjonale faglige retningslinjer for forebygging og behandling av underernæring](#). Oslo. Tilgjengelig fra: www.helsedirektoratet.no
2. [Sykdomsrelatert underernæring – utfordringer, muligheter og anbefalinger/Nasjonalt råd for ernæring \(2017\)](#)
3. [Pasienssikkerhet – minska risken for underernæring/ Socialstyrelsen](#)

		Regional veiledende behandlingsplan for sykepleiepraksis: Ernæringsvikt - underernæring SSHF			Side: 4 Av: 10
Dokument-id: I.3.10.1-2	Utarbeidet av: Regional KDS nettverk	Fagansvarlig: Regional KDS nettverk	Godkjent dato: 22.06.2021	Godkjent av: For fagdirektør, overlege Per Kristian Hyldmo	Revisjon: 1.00

Foretaksnivå/Generelle fagprosedyrer/Veiledende behandlingsplaner/Veiledende behandlingsplaner - regionale

Metoderapport for Veiledende Plan (VP):

Dato: 2021

AVGRENSNING OG FORMÅL	
1	<p>Overordnede mål for VP:</p> <p>Bidra til optimal kunnskapsbasert sykepleiepraksis til underernærte pasienter innlagt i sykehus, og sikre tilfredsstillende ernæringsinntak.</p> <p>Det betyr å definere riktig sykepleiediagnose, velge helsefremmende mål og tiltak med forordninger, i henhold til sykepleieprosessen som problemløsende metode. Metoden synliggjør refleksjon, planlegging, utførelse og evaluering av sykepleie. Bruk av VBP-en skal gi større grad av kontinuitet og lik sykepleie til pasienten, uavhengig av lokalisasjon og personell.</p>
2	<p>Hvem gjelder VP for (populasjon, pasient):</p> <p>Voksne pasienter (>18 år) innlagt i sykehus.</p>
3	<p>Navn, tittel og arbeidssted på medlemmer av arbeidsgruppen som har utarbeidet VP-en:</p> <p>Lokaltilpasset SSHF 2021: Annika Brandal, spl. KDS utvalg SSHF Janne Stien, spl. fagkoordinator SSA</p> <p>2018: Sykehuset i Vestfold HF, v/ Linn Nordbø, rådgiver, Kirurgisk sykepleieavdeling og Anne Karima Selim Lindberg, rådgiver, Medisinsk sykepleieavdeling, Sykehuset Vestfold HF.</p> <p>2014: Anne Marit Hagen, rådgiver AKS/EDS, Sykehuset Innlandet HF, Anne Karima Selim Lindberg, rådgiver EDS, Sykepleieavdeling. Medisinsk Klinik, Sykehuset Vestfold HF.</p>
INVOLVERING AV INTERESSETER	
4	<p>Synspunkter og preferanser fra målgruppen som VP-en gjelder for:</p>
METODISK NØYAKTIGHET	
5	<p>Systematiske metoder ble benyttet for å søke etter kunnskapsgrunnet:</p> <p>2018: Søk etter validert kunnskap gjennomført av bibliotekarer; nasjonale, skandinaviske og internasjonale retningslinjer og anbefalinger. Anvendt eksisterende RVBP, systematisk søk, intern høring (sykepleiere, ernæringsfysiolog).</p> <p>2014: Det er ikke søkt systematisk etter litteratur direkte til denne VBP, men kunnskapsgrunnet som er brukt er hentet fra den kunnskapsbaserte VBP-en fra Sykehuset Innlandet.</p> <p>Metodene som er brukt for å utarbeide anbefalingene er: Samarbeid mellom SI og SIV for å sammenfatte alle VBP til en felles for HSØ. Alle eksisterende VBP-er utarbeidet i HSØ og delt på Sharepoint er gått igjennom og brukt som utgangspunkt for denne VBP. Den er foreløpig ikke kunnskapsbasert. Men flere av de eksisterende VBP er kunnskapsbasert og basert på blant annet pasientsikkerhetsarbeidet og fagprosedyrer fra nasjonalt nettverk. Vurdert av regional gruppe for veiledende behandlingsplaner i HSØ.</p>
6	<p>Kriterier for utvelgelse av kunnskapsgrunnet er:</p> <p>2018: Dette skal være relevant uavhengig av årsak til redusert matinntak.</p> <p>2014: Kunnskapsgrunnet er hentet fra tidligere utarbeidet VBP.</p>
7	<p>Det fremgår tydelig hvordan anbefalingene henger sammen med kunnskapsgrunnet:</p> <p>Tallreferanse i teksten</p>

		Regional veiledende behandlingsplan for sykepleiepraksis: Ernæringsvikt - underernæring SSHF			Side: 5 Av: 10
Dokument-id: I.3.10.1-2	Utarbeidet av: Regional KDS nettverk	Fagansvarlig: Regional KDS nettverk	Godkjent dato: 22.06.2021	Godkjent av: For fagdirektør, overlege Per Kristian Hyldmo	Revisjon: 1.00

Foretaksnivå/Generelle fagprosedyrer/Veiledende behandlingsplaner/Veiledende behandlingsplaner - regionale

8	<p>Styrker og svakheter ved kunnskapsgrunnlaget: Ved revidering høst 2018: baseres på oppdatert/validert kunnskap</p> <p>Styrke: Nasjonal faglig retningslinje fra Helsedirektoratet. Svakheter: kunnskapsgrunnlaget baseres kun på eksisterende VBP, ikke oppdatert/validert kunnskap.</p>
9	<p>VP er blitt vurdert internt/eksternt av relevante fagressurser (tittel, navn, arbeidssted): 2021: Lokal tilpassing i SSHF. Sendt på høring i sykehuset. Ved: Åse Karine Ruud, KEF medisinsk avdeling SSK Christina Leer, fagsykepleier, infeksjonspost SSK På < 3, skal du ha med sett i gang tiltak etter det står screening om 4 uker ? Planlegge utskrivelse: Bør det skrives noe om samarbeid med kommunen at de har rett utstyr? Er ikke alle steder de har pumpe osv. holdt på å brenne oss på det en gang. LLiss Hei Annika, Dette ser veldig bra ut. Kan evt. ha med under sonde- og intravenøs ernæring at en kan henvise kef for individuell plan men kommer jo frem i prosedyrene i den grad en ser på de.</p> <ol style="list-style-type: none"> Jeg diskuterte litt i forhold til trygg pleie med hun spl. i Arendal, hun mente at KEF i Arendal mente en skulle ta ny trygg pleie hver uke, uavhengig av skår. Men slik jeg har viderefremmet dette er jo at om de skårer 3 eller mer skal en ikke ta ny screen før om 1 mnd, med bakgrunn i at med skår 3 eller mer skal en vurdere tiltak hver 4. dag. Svar: Hilde og jeg har diskutert det. Vi mener at vi skal fortsette slik vi har snakket om. Ja, du har forstått det riktig. Det er ikke noe poeng å ta ny screening etter en uke dersom pas. er i ernæringsmessig risiko (3 eller flere poeng). Da må man få jobbe for bedre ernæringsstatus og det er sjeldent i orden etter en uke. Det er kun dersom pas. ikke er i ernæringsmessig risiko at det er et poeng å ta ny screening, se prosedyren vår på ekweb, se: «Forebygging og behandling av underernæring hos voksne». -Dersom svaret er NEI på alle spørsmålene, gjentas innledende screening ukentlig. Føre kostliste (1), I kurve, hvert 4. døgn. Kommentar: Det er jo dette vi har praktisert og jeg synes er greit. Noen ganger kan det være behov for det oftere, men da kan vi jo si fra. Hilde hadde ønsket seg hver 3. dag. Ellers gjelder dette bare hvis pas. har 3 eller flere poeng. Burde komme frem. Behandling av kvalme: Hva med oppkast, diare og forstoppelse? Og måling av stomi-innhold dersom det er på en gastro-post (forstår det gjelder hele SSHF). Se etter hevelser/væskeopphoping, relevant for vekt. Obstruksjoner i GI-traktus? Evt en legeoppgave. Enteral sondeernæring/Intravenøs ernæring: Se prosedyre for oppstart: Praktiske planer for oppstart av sondeernæring og intravenøs ernæring hos voksne i reernæringsfare <p>2019: Lokal tilpassing i OUS. Sendt på høring i sykehuset. Ved: Antonija Petosic; Intensivsykepleier fag, AKU Kristin Nilsen Sollied; Intensivsykepleier, AKU Anne Høidalen: Seksjonsleder avdeling kliniske system. KIT. Medlem ernæringsrådet Malene Slott: KEF, sekretær ernæringsrådet Rune Blomhoff: leder ernæringsrådet</p> <p>2014: Vurdert av regional gruppe for VBP i HSØ.</p>
ANSVAR	
10	<p>Tidsplan og ansvarlige personer for oppdatering av VP-en er: Regional plan, oppdateres når det kommer oppdatering regionalt. Ansvar for oppdatert plan, KDS ansvarlig SSHF.</p>

 SØRLANDET SYKEHUS	Regional veiledende behandlingsplan for sykepleiepraksis: Ernæringsvikt - underernæring SSHF				Side: 6 Av: 10
Dokument-id: I.3.10.1-2	Utarbeidet av: Regional KDS nettverk	Fagansvarlig: Regional KDS nettverk	Godkjent dato: 22.06.2021	Godkjent av: For fagdirektør, overlege Per Kristian Hyldmo	Revisjon: 1.00

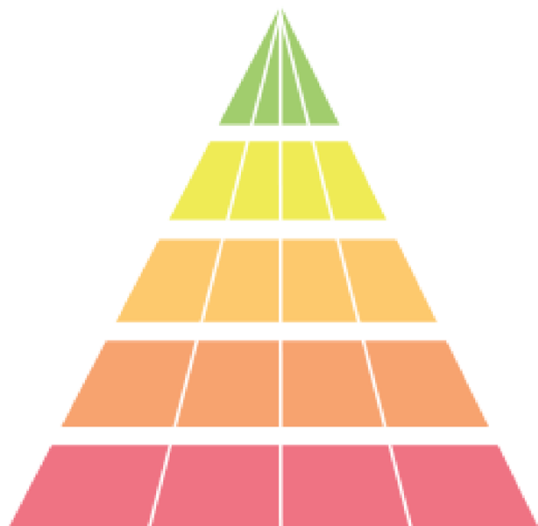
Foretaksnivå/Generelle fagprosedyrer/Veiledende behandlingsplaner/Veiledende behandlingsplaner - regionale

		Regional veiledende behandlingsplan for sykepleiepraksis: Ernæringsvikt - underernæring SSHF			Side: 7 Av: 10
Dokument-id: I.3.10.1-2	Utarbeidet av: Regional KDS nettverk	Fagansvarlig: Regional KDS nettverk	Godkjent dato: 22.06.2021	Godkjent av: For fagdirektør, overlege Per Kristian Hyldmo	Revisjon: 1.00

Foretaksnivå/Generelle fagprosedyrer/Veiledende behandlingsplaner/Veiledende behandlingsplaner - regionale

Resultat av søk

Ernæringsvikt - underernæring

Kvalitetsvurdert kunnskapsgrunnlag

[Oppsummert forskning](#)

[Systematiske oversikter](#)

[Kvalitetsvurderte enkeltstudier](#)

[Pasientinformasjon](#)

Sannsynligvis OK kunnskapsgrunnlag

[Pasientinformasjon](#)

Kunnskapsgrunnlaget må kvalitetssikres

[Pasienterfaringer](#)

[Retningslinjer](#)

[Enkeltstudier](#)

Dato utført:	22/08/2018	Revidert:	X
Ansvarlig bibliotekar:	Hanne Elise Rustlie	Revidert av:	X

OPPSUMMERT FORSKNING

Helsedirektoratet

[Underernæring](#) (2010)

Nasjonalt nettverk for fagprosedyrer

Ingen funn

Vårdhandboken

[Nutrition](#) (2017)

Kliniske retningslinjer, Danmark

Ingen funn

NHS NICE Pathways

[Nutrition support in adults overview](#) (2017)

NHS NICE Guidelines

		Regional veiledende behandlingsplan for sykepleiepraksis: Ernæringsvikt - underernæring SSHF			Side: 8 Av: 10
Dokument-id: I.3.10.1-2	Utarbeidet av: Regional KDS nettverk	Fagansvarlig: Regional KDS nettverk	Godkjent dato: 22.06.2021	Godkjent av: For fagdirektør, overlege Per Kristian Hyldmo	Revisjon: 1.00

Foretaksnivå/Generelle fagprosedyrer/Veiledende behandlingsplaner/Veiledende behandlingsplaner - regionale

[Nutrition support for adults: oral nutrition support, enteral tube feeding and parenteral nutrition](#) (2017)

UpToDate

[Geriatric nutrition: Nutritional issues in older adults](#) (2018)

[Nutrition support in critically ill patients: An overview](#) (2018)

[Overview of enteral nutrition in infants and children](#) (2018)

[Management of uncomplicated severe acute malnutrition in children in resource-limited countries](#) (2017)

[Malnutrition in children in resource-limited countries: Clinical assessment](#) (2017) [Management of complicated severe acute malnutrition in children in resource-limited countries](#) (2017)

[Micronutrient deficiencies associated with malnutrition in children](#) (2017)

BMJ Best Practice

[Assessment of unintentional weight loss](#) (2018)

NEL, Norsk elektronisk legehåndbok (*krever abonnement*) [Underernæring](#) (2016)

[Kartlegging og forebygging av underernæring](#) (2016)

[Næring- og energibehov](#) (2016)

[Underernæring hos eldre](#) (2011)

Clinical Key

 (*krever abonnement*)

First Consult:

Ingen funn

Procedures Consult:

Ingen funn

[Tilbake til toppen]

SYSTEMATISKE OVERSIKTER

Cochrane Reviews

[Nutrition support in hospitalised adults at nutritional risk](#) (2017)

[Supportive interventions for enhancing dietary intake in malnourished or nutritionally at-risk adults](#) (2016)

[Ready-to-use therapeutic food for home-based treatment of severe acute malnutrition in children from six months to five years of age](#) (2013)

[Specially formulated foods for treating children with moderate acute malnutrition in low- and middle-income countries](#) (2013)

[Dietary advice with or without oral nutritional supplements for disease-related malnutrition in adults](#) (2011)

[Protein and energy supplementation in elderly people at risk from malnutrition](#) (2013)

[Tilbake til toppen]

PASIENTINFORMASJON

UpToDate

Ingen funn

BMJ Best Practice

Ingen funn

NEL, Norsk elektronisk legehåndbok (*krever abonnement*)

Ingen funn

		Regional veiledende behandlingsplan for sykepleiepraksis: Ernæringsvikt - underernæring SSHF			Side: 9 Av: 10
Dokument-id: I.3.10.1-2	Utarbeidet av: Regional KDS nettverk	Fagansvarlig: Regional KDS nettverk	Godkjent dato: 22.06.2021	Godkjent av: For fagdirektør, overlege Per Kristian Hyldmo	Revisjon: 1.00

Foretaksnivå/Generelle fagprosedyrer/Veiledende behandlingsplaner/Veiledende behandlingsplaner - regionale

Clinical Key (krever abonnement)

[Malnutrition](#) (2018)

[Preventing malnutrition in older adults](#) (2016)

[\[Tilbake til toppen\]](#)

PICO-SKJEMA

Hadde ikke tilgang.

[\[Tilbake til toppen\]](#)

EMNEORD

	Medline (MeSH)	Embase	Tekstord
P	Malnutrition	Nutritional Deficiency	Nutritional Deficiencies
I			
C			
O			

[\[Tilbake til toppen\]](#)

SØKESTRATEGI

Oppsummert forskning

Helsedirektoratet: underernæring, ernæringsvikt

Nasjonalt nettverk for fagprosedyrer: underernæring, ernæringsvikt

Vårdhandboken: lista skimlest

NHS NICE Pathways: Nutritional Deficiencies, Nutritional Deficiency, Malnutrition

Kliniske retningslinjer, Danmark: lista skimlest

NHS NICE Guidelines: Nutritional Deficiencies, Nutritional Deficiency, Malnutrition

UpToDate: Nutritional Deficiencies, Nutritional Deficiency, Malnutrition

NEL, Norsk elektronisk legehåndbok: underernæring, ernæringsvikt

BMJ Best Practice: Nutritional Deficiencies, Nutritional Deficiency, Malnutrition
ClinicalKey: Nutritional Deficiencies, Nutritional Deficiency, Malnutrition

Systematiske oversikter

Cochrane Reviews: Nutritional Deficiencies, Nutritional Deficiency, Malnutrition
DARE: Nutritional Deficiencies, Nutritional Deficiency, Malnutrition

Pasientinformasjon

UpToDate: Nutritional Deficiencies, Nutritional Deficiency, Malnutrition

		Regional veiledende behandlingsplan for sykepleiepraksis: Ernæringssvikt - underernæring SSHF			Side: 10 Av: 10
Dokument-id: I.3.10.1-2	Utarbeidet av: Regional KDS nettverk	Fagansvarlig: Regional KDS nettverk	Godkjent dato: 22.06.2021	Godkjent av: For fagdirektør, overlege Per Kristian Hyldmo	Revisjon: 1.00

Foretaksnivå/Generelle fagprosedyrer/Veiledende behandlingsplaner/Veiledende behandlingsplaner - regionale

BMJ Best Practice: Nutritional Deficiencies, Nutritional Deficiency, Malnutrition

NEL, Norsk elektronisk legehåndbok: underernæring, ernæringssvikt

ClinicalKey: Nutritional Deficiencies, Nutritional Deficiency, Malnutrition

[\[Tilbake til toppen\]](#)

KOMMENTAR

I dette litteratursøket er det kun søkt i kilder som har gjennomgått en kvalitetskontroll, og som vi har merket grønn. Finner ikke arbeidsgruppa svar på alle spørsmål kan det bestilles et utvidet litteratursøk hvor det søkes i enkeltstudier. Vær oppmerksom på at artiklene da må kvalitetssikres med [sjekklister](#) fra Nasjonalt kunnskapssenter for helsetjenesten.

TIPS! På nettsiden [Sunn skepsis](#) forklares det hvordan kvalitetsvurdering av pasientinformasjon skal gjøres.

OBS! Databasene NEL (Norsk elektronisk legehåndbok) og Clinical Key er kun tilgjengelig via abonnement.